

॥ श्रीगणेशायनमः ॥

“अहिंसा परमो धर्मः”

बुद्ध देव

નાટકનાં ગાયનો.

મારળી આર્ય સુબોધ નાટક મંડળી મારે

प्रयोगः तथा प्रकाशः.

મૂલજી આંશારામ ઓઝા.

भोरणी आ० सु० नाटक मण्डलीना मासेक.

सूर्य प्रकाश थर्मोमीटर, स्टेशन रोड-मुंबई.

આવૃત્તિ ત્રીજી-પ્રત પાંચ હજાર.

અન્ય સ્વામિત્વના સર્વ હક્ક યોજકે રાજ્ય નામની સ્વાધીન રાજ્યાં છે માટે

તેમની રજા સિવાય કોઈએ છાપણું છપાવણું કે ભજવણું નહિ.]

શ્રી. બુખચંદ અમીચંદના પ્રી સુરત "જૈન" એનજન પ્રી-ટીમ

પ્રેસમાં પ્રબુશ કર નરભેનામ વ્યારે ૭૫૧

ખપાડીના ચ.લા - સુરત.

સં' ૧૧૧ ૧૬૭૪.

५३ १६१७

મુદત બે વર્ષના.

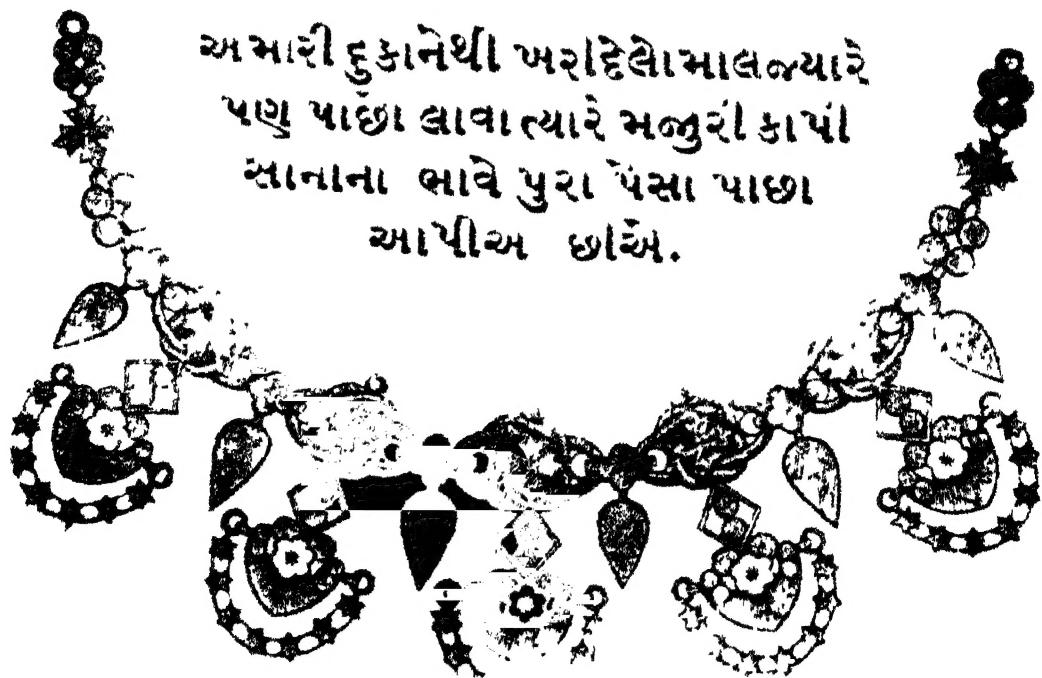
ઉલ્લેખ

સોની ચીરોતમદાસ ભાઉ

ઝવેરી.

સોના, ચાંદી તથા ઝવેરાતના સુંદર અને
ફેન્સીદારગાના બનાવનાર તથા વેચનાર.

અમારી દુકાનેથી ખરાદેલોમાલબજારે
પણ પાછો લાવાત્યારે મળુરી કાપી
સાનાના ભાવે પુરા પેસા પાછા
આપીએ છાએ.

ઠેક—બહારઠેક, શેખ મેમણ સ્ટ્રીટ
ગણેશવાડીના નાકે નં ૦ ૨૨૦-૨૨, મુંબઈ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૬૯-૧૨ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ યુદ્ધદેવનારડનાં ગાયત્રી

વિષય ૬-૧-૨-૧

નામદાર સુબંધ સરકારની

ગવર્નમેન્ટ લેખોરેટરીમાં વિદ્વાન સરકારી ડાક્ટરે અમારી બનાવેલ બાદશાહી યાકુતી અનંગ વિલાસની ગોળીઓ એનાલાઈઝ કરીને તેમાં કોઈ પણ જાતની તુકસાનકારક ચીજ નથી એવું સર્ટિફિકેટ આપેલ છે. અને એ ઉમદા રાજવંશી દ્વા અકસીર હોવાથીજ વિલાયતમાં પાસ થયેલા મોટા ડાક્ટરો, રાજા મહારાજાઓ, નવાબો તથા દેશી અને ઇંગ્લેન્ડ ગૃહસ્થો અને મોટા સરકારી અમલદારોમાં પણ બહુ વખણાય છે.

બાદશાહી યાકુતી.

(અનંગ વિલાસ.)

જમે તે કારણથી શુભાવેલી તાકાત પાછી લાવે છે. પુરુષાતન કાયમ રાખે છે. રાજવંશી યાકુતી વીર્ય વિકારના તમામ વ્યાધિ મટાડે છે, અને વીર્ય ઘટ બનાવી ખરું પુરુષાતન આપે છે. ખરી મરદાઈ આપનાર અને નખળા માણસને પણ જીવાનની માફક જોરાવર બનાવનાર આ દવાનો લાભ લેવા અમારી ખાસ જલામણ છે. આ દવા વાપરવામાં કોઈ પણ જાતની પરેજીની જરૂર નથી. ૪૦ ગોળીની ડબી એકના રૂપીઆ ફરા.

બાદશાહી યુનાની લેપ.

ઉમદા દવાઓમાંથી આ લેપ બનાવેલ છે. અને તે નસોને પુરતી તાકાત આપે છે. ખરું પુરુષાતન લાવવા માટે આ લેપ ફતેહમંદ ઇલાજ છે. ઔસ એકની ડબીના રૂપીઆ આઠ. તમામ દવાઓનું પોસ્ટ ખર્ચ જુદું.

ડાક્ટર કાલીદાસ મોતીરામ. રાજકોટ-કાઠિયાવાડ

॥ श्रीगणेशायनमः ॥

पुष्पदेव.

नाटकनी प्रवेशवार हुंक हुकीकत.

अंक १ लो.

अंगणावरण-विश्व नाटकना सूत्रधार लगवान् विष्णुने, विश्वमां प्रस-
रेली हिंसक वृत्तिओनो नाश करी पोताने जन हृदयमां
पुनःस्थापवा, हया, अहिंसा, करुणा, प्रज्ञा अने मुक्ति।
विभूतिओओ करेली प्रार्थना.

.सिद्धाथ जन्मोत्सव दर्शन.

प्रवेश १-लो-अशोक उपवनमां सप्तीओ साथे वन विहार करवा
आवेला पिंपिसारनी कन्या यशोधरा. शिकारीओओ
करेला गोणीपारथी उपवनमां इरतां पक्षीओनो प्राणु-
त्याग, सप्तीओ सह यशोधरानो करुणालाप. प्रधानपुत्र
उदयन साथे वनलीला निरप्पवा नीकणेली कपिलवस्तु;
नगरना राजकुमार सिद्धार्थनु आगमन, शिकारीओने
निर्दोष अने अहिंसा परायणु जवन गाणवानो ओध.
अचानक आवेला अतिथिने पुष्पभाणा आरोपी यशोध-
राओ आतिथ्य करवुं; सिद्धार्थ यशोधरा प्रथम प्रेम्भर्शन.

પ્રવેશ ૨ જો-એકાંતિક જીવનમાં આનંદ માનનાર, રાજકુમાર સિદ્ધાર્થની અંતઃપુર પાલિકા સરલાના સંસારની નિઃસારતા વિષે કેટલાક ઉદ્દગાર તેના સૌન્દર્યથી મુગ્ધ થયેલા પ્રધાનપુત્ર ઉદયને આવી, તેના પ્રેમની માગણી કરવી. સરલાનો ઇશ્વર લજ્જનમાં આનંદ માની, કુંવારી જીંદગી ગાળવાનો દૃઢ નિશ્ચય જોઈ બગાડકાર ભરી માગણી, અચાનક અસિત્ર ઋષિનું આગમન, ઉદયનનું મહાત્માના તેજથી ગભરાઈ ચાલ્યા જવું, અસિતનું સરલા પ્રતિ સિદ્ધાર્થનું ભવિષ્ય કથન; સાનંદાશ્ચર્ય !

પ્રવેશ ૩ જો-કન્યા વિક્રય કરી પૈસા મેળવવાની ઇચ્છા રાખનાર લોબીદાસ તથા તેના મૂર્ખ દીકરા દડાલાલના, યોગ્ય વયમાં આવેલી અતુરાંના લગ્ન સંબંધી ગોર સાથે વિચાર.

પ્રવેશ ૪ થો-બગીચામાં સુતેલા દેવાંશી રાજકુમાર સિદ્ધાર્થ ઉપર અંતરિક્ષથી થતી પુષ્પવૃષ્ટિ, સુંદરી મસ્તકપર કમળ મૂકતો શ્વેત હાથી તથા આકાશ મંચે આવી અભિનંદન આપતા દેવ તથા દેવાંગનાએને જોઈ; છુપાઈને જોતા તેના પિતા મહારાજ શુદ્ધાધનનો તક વિતક.

પ્રવેશ ૫ થો-યશોધરાનો વિરહાલાપ, તેના લગ્ન સંબંધી વિચાર કરતા તેના માતાપિતા બિંબિસાર તથા સુમદ્રાનો પ્રવેશ, તેઓએ પસંદ કરેલા મૂર્ખદત્ત નામના મૂર્ખ ઉમરાવ પુત્રનું આગમન; તેની મૂર્ખાઈનો વિચાર. યશોધરાને મન પસંદ પતિ સાથે પરણવાની તેના માતૃ પિતાએ સંમતિ આપવી.

પ્રવેશ ૬ કુો સિદ્ધાર્થના દેવત્વથી પ્રસન્ન થએલી સરલાનું આગમન. હૃદયને દ્વતી તરીકે સમજાવવા મોકલેલી રત્નમાળા તથા સખીઓનાં પ્રેમભર્યાં વચન, સરલાએ તેની અવગણના કરવી; તેઓનું નિરુત્સાહ થઈ ચાલ્યા જવું. સિદ્ધાર્થનું આગમન વિશ્વપ્રેમી હૃદયને પ્રેમના પિંજરમાં પૂરવા પિનાશ્રીએ કરેલી આશાનું સરલા પાસે કથન, સરલાનો આનંદ તથા લમ સમયના માંગલ્ય પ્રસંગમાં અમૂલ્ય ભેટ માગવાનું વચન લેવું.

પ્રવેશ ૭ મા- શેઠાણી બનેલી ચતુરાંએ પોતાના બાઈ હડહાલાલ માટે મોટા મુનીમ જે કળદાસની જગ્યાની પોતાના પતિ પાસે માગણી કરવી શેઠે પરીક્ષા કરવા હડહાલાલને બજારમાં સોદા કંઠા મોકલવો તથા તેથી તેની મૂખધિ ભેદ શેઠાણીનું વિમાસણ.

પ્રવેશ ૮ મા- લમ પ્રસંગે આવેલી શાક્ય કુમારિકાઓને સુવર્ણ પાત્રની બક્ષીસ, પાછળથી યશોધરાનું આગમન; પાત્રના બદલામાં પ્રેમના માંગણી કરવી, સિદ્ધાર્થે મુગ્ધ થઈ હા પાડવી.

અંક ૨જો.

પ્રવેશ ૧ લો- શુદ્ધે ધન મહારાજનો રાજદરબાર, પોતાનું જ્ઞાન બૂલેલા અશાવતરી રાજકુમાર સિદ્ધાર્થને સ્વસ્વરૂપનું જ્ઞાન કરાવવા પત્નીરૂપે વિભૂતિઓનું આગમન, શુદ્ધે ધનનું વિભૂતિઓને સાન્તવન આપવું, રાજકુમારને સ્વસ્વરૂપનું સ્મરણ થવું; સનાતન પ્રણાલિકા પ્રમાણે પિતા પુત્ર ધૃત પાત્રમાં સાથે મુખ્ય જોતાં, શુદ્ધે ધને રાજકુમાર સિદ્ધાર્થના મુખને વિજ્યના પ્રતિબિંબરૂપે જોવું, સર્વેનું સાનંદામર્થ.

અવેશ ૨ જો-પુત્રને જોઈ અંતઃપુરમાં આનંદ પામતાં યશોધરા, સરલા, અને સિદ્ધાર્થ, ત્યાં ઉદયનનું આગમન, અરસપરસ હાસ્ય વિનોદ; સૂચનરૂપે સાંભળાતા દેવી સંગીતથી સિદ્ધાર્થના મનપર થયેલી અસર.

અવેશ ૩ જો-શેઠ શેઠાણી પોતાની દોકરી ચીચીના સગપણ માટે મોકલેલા હડકાલાલ સંમંધી ત્યંતા. સોળ વર્ષને બદલે આઠ આઠ વર્ષના જે વર લખને હડકાલાલનું આવવું; શેઠ શેઠાણીનું ગુસ્સે થવું. પોતાનું પણ સગપણ કરી પદ્માના રૂપીઆ લેવા સાથે આવેલા, હડકાલાલના સસરાએ શેઠ પાસે પંસા સંમંધી માગણી કરવી.

અવેશ ૪ થો-ઉદયનના રૂપથી મોહિત થયેલી રત્નમાળાની ઉદયન પાસે પ્રેમ ભરી માગણી, ઉદયન પોતે સરલાને સાચા પ્રેમથી ચાહતો હોવાથી તેના નિરસ્કાર, સરલાનું ગ્રમ રહી સાંભળવું, ઉદયની આન્દોલિત વૃત્તિ.

અવેશ ૫ મો-શયન ગૃહમાં સુતેલા નિદ્રાર્થ પોતે સ્વપ્નમાં જોકુતને ઘેર સંસાર માંડેલો તથા પોતાનાં સ્ત્રી પુત્રાને અજ વિના ટળવળતાં જુએ છે, એક ધર્માત્મા પુરુષ તેમને અજ આપી બચાવે છે; અચાનક વાધને સ્વપ્નમાં જોવો, સિદ્ધાર્થનું જૂમ પાડીને નિદ્રામાંથી જાગી ઉઠવું, યશોધરાનો ગભરાટ, સ્વપ્નમાં જોયેલા ચિતારપરથી જીવનનો હેતુ પરોપકાર કરવાના છે, એમ જાણી સંસાર ત્યાગના દૃઢ સંકલ્પ.

અવેશ ૬ જો-પોતાના બનેલીની માંડગીના કારણથી વૈદ્યને તેડવા જતાં "એક કામમાં અનેક કામ કરવાના" પોતાની બહેનની :

શિખામણુ ધ્યાનમાં રાખીને, બનેલી મરી જશે તેથી
ફરી ફેરો ન થાય, એમ સમજી માર્ગમાં જ ખાંપણુ
તથા કાધુ વગેરેને સાથે લેઈ આવી. હડકાલાલે વાપરેલું
હડાપણુ તે ઉપરથી શેઠને ઉપજેલો વૈરાગ્ય.

પ્રવેશ ૭મો—સિદ્ધાર્થને ગૃહત્યાગ, યશોધરાનો કરુણાલાપ.

પ્રવેશ ૮મો—ઉદયનની પ્રીતિ મેળવવામાં નાસીપાસ થયેલી, રત્ન-
માળાની તેની સખી સાથે પોતાને મળેલા મૂર્ખ પતિ
તથા સાસુ નથુંદ વિષે વાતચીત.

પ્રવેશ ૯મો—વૈરાગ્ય ઉપજવાથી સાધુ થયેલા શેઠના મુનીમ ગોકળ-
દાસની, પોતાની સ્ત્રી સુમતિ સાથે પોતાને સોંપેલી;
શેઠની મીલકત તથા પુત્રી ચીચીની યોગ્ય બ્યવસ્થા
સંબંધી વાતચીત. નોકરની નિમકહલાલીનો ચિતાર,
સાધ્વી થયેલી ચતુરાંની વાતસહ્ય પ્રેમ કસોટી.

પ્રવેશ ૧૦મો—સત્ય શોધનારે નીકળેલા સિદ્ધાર્થને માર્ગમાં કાપાલિક,
વામપથી, ચર્વાક ઇત્યાદિ મતના મનુષ્યોનો થયેલો
મેળાપ તથા અનુભવ. પોતાના શ્વસુર બિંબિસારના
પુત્રેષ્ટિ યજ્ઞમાં જવું, યજ્ઞમાં હોમાતા પશુને જોઈ સિદ્ધા-
ર્થના હૃદયનું દયાથી દ્રવિત થવું; અહિંસાત્મક ઉપદેશ,
અન્નસપરસ ઓગળાણ, સિદ્ધાર્થની સત્ય શોધનની દૃઢતા,
અહિંસાનો વિતંડાવાદ. સિદ્ધાર્થે બતાવેલો પોતાના પ્રભા-
વનો ચમત્કાર.

અંક ૩ જો.

પ્રવેશ ૧જો-એકલી પડેલી યશોધરા તથા સરલાનો વિલાપ. આસવ ઋષિએ આવી આપેલું સાન્વન તથા આકાશગામિની વિદ્યાનો મંત્રોપદેશ, યોગિની બની અંતરિક્ષ માર્ગે પતિ શોધમાં સરલા તથા યશોધરાનું પ્રયાણ.

પ્રવેશ ૨જો-હિમગિરિની ગુફામાં સિદ્ધાર્થનું કઠિણ તપ. તપના પ્રભાવથી દેવી અન્નપૂર્ણાએ અંતરિક્ષથી આવી અન્નપ્રાસન કરવા સૂચન કરવું, તેનો અનાદર. અષ્ટ મહાસિદ્ધિઓનું પ્રાકટય; સિદ્ધાર્થને લોભાવવા કરેલા અનેક પ્રયત્નની નિષ્ફળતા, સિદ્ધિનું માયાવી યશોધરા બની આવવું, સિદ્ધાર્થે ઓળખી જવું; સર્વેનું અદૃશ્ય થવું, વરાહરૂપી યમે આવી ક્રુદ્ધા નિવારણાર્થે સિદ્ધાર્થના શરીરની માગણી કરવી, સિદ્ધાર્થે આનંદથી પ્રાણાર્પણનો નિશ્ચય જણાવતાં અચાનક સિંહનું આવવું; વરાહનું ચાલ્યા જવું. સિંહની હિંસકર્તાત્વ સિદ્ધાર્થના પ્રભાવથી શાન્ત થવી. દરમ્યાનમાં દિવ્ય નાગે આવી, સિદ્ધાર્થના શિર પર છત્ર છાયા કરવી તથા મણિનો પ્રકાશ કરવો.

પ્રવેશ ૩જો-અસિતાશ્રમમાં ઉદયનને મનોનિમ્મલ કરવા અસિતઋષિનો ઉપદેશ. અંતરિક્ષ માર્ગે પતિની શોધમાં વિચરતી યશોધરાએ સરલાને અસિતાશ્રમ જોષ નીચે ઉતારવી અને પોતે ચાલ્યા જવું ઉદયન તથા સરલાનો અણચિંતવ્યો મેળાપ.

પ્રવેશ ૪ થો-હિમગિરિમાં વસતાં રત્નમાળા તથા મૂર્ખદત્તની પ્રેમગોષ્ઠી,
પુત્ર પ્રાપ્તિના હર્ષમાં કાંઈ યોગીને ક્ષીર ભોજન કરાવવા
લીધેલી માનતા પૂરી કરવાનો નિશ્ચય.

પ્રવેશ ૫ મો-અસિતાશ્રમમાં સરલા તથા ઉદયનનું મળવું, નિલકર્મ
કરી પાછા ફરેલા અસિતે બંનેના હૃદયની એકતા જોવી;
યશોધરનું આવવું. અસિતે પોતાનો પૂર્વાશ્રમ ભેદ ખુલ્લો
કરવો અને સરલા તથા ઉદયનનો હસ્ત મેળાપ.

પ્રવેશ ૬ ઠો-સત્ય શોધનાર્યે સિદ્ધાર્થનું પ્રવળ તપ. અસ્થિ પિંજર
મળેલા તેના શરીરમાં નવું ચેતન લાવવા, વિણના
તારની અન્યોક્તિથી દેવી અન્નપૂર્ણાએ આપેલા બીજ
વારના ઉપદેશથી સિદ્ધાર્યે ક્ષીર ભોજનનું પ્રાસન કરવું.
સાત્ત્વિક અન્નથી રચતઃ જ્ઞાનનું સ્ફુરણ થતાં; સિદ્ધાર્થનું
(ભોધિસત્ત્વ) જુદું થવું.

મહાસતી અનસૂયા નાટક (નામદાર ગાયકવાડ સરકારના
કેળવણીખાતાએ ઇનામ તથા લાયબ્રેરી માટે મંજુર કરેલું
ભાષણ તથા ચિત્રો સહિત) મૂલ્ય. ... ૧-૪-૦.

ભર્તૃહરિ નાટક (ભાષણ તથા ચિત્રો સહિત) મૂલ્ય રૂ. ૧-૪-૦.

મુખ્ય પાત્રો.

વિષ્ણુ—જગદ્ગર્તા.

સિદ્ધાર્થ—(બુદ્ધદેવ)—શુદ્ધોદન રાજાના પુત્ર.

ઉદયન—સિદ્ધાર્થનો મિત્ર.

શુદ્ધોદન—કપિલવસ્તું નગરીના રાજા, સિદ્ધાર્થના પિતા.

બિંબિસાર—મગધ દેશના રાજા, સિદ્ધાર્થના સસરા.

અસિત—(પૂર્વાશ્રમમાં દંડપાણી)—વાનપ્રસ્થ ત્રયેણા યશોધરા તથા સરલાના પિતા, બિંબિસારના મોટા ભાઈ.

મૂર્ખદત્ત—એક ઉમરાવનો મૂર્ખ પુત્ર, રત્નમાળાનો પતિ.

લોભીદાસ—કન્યા વિક્રય કરનાર એક વણિક.

હરકાલાલ—તેનો મૂર્ખ પુત્ર.

ત્રેમચંદ—એક શ્રદ્ધાળુ વૈશ્ય, ચતુરનો પતિ; પાછળથી બુદ્ધનો શિષ્ય.

ગોકળદાસ—તેનો નિમકદલાલ મુનીમ. પાછળથી બુદ્ધનો શિષ્ય.

ભૈરવનાથ—મહેશ્વરના અવતાર રૌદ્ર ભગવાન, કાશીપુરીના કાટવાળ.

કાપાલિક—

વામપંથી—

આવાકિ—

}—જૂદા જૂદા મતના અનુયાયી.

શ્રીપાત્રો.

યશોધરા—બિંબિસારની પુત્રી, સિદ્ધાર્થની પત્ની.

સરલા—સિદ્ધાર્થની અંતઃપુરપાલિકા, યશોધરાની નાની બહેન; પાછળથી ઉદયનની પત્ની.

રત્નમાળા—ઉમરાવપુત્રી, યશોધરાની સખી; મૂર્ખદત્તની સ્ત્રી.

અંચળ—તેની સખી.

સુભદ્રા—યશોધરાની પાલક માતા, બિંબિસારની રાણી.

ચતુરંગ—લોભીદાસની પુત્રી, પ્રેમચંદની સ્ત્રી; પાછળથી બુદ્ધની શિષ્યા.

ચીચી—ગોકળદાસને સોંપેલી પ્રેમચંદ શેઠની પુત્રી.

ધુમતિ—ગોકળદાસની સ્ત્રી.

જખીલી—વામપંથીની સ્ત્રી.

હલહી—રત્નમાળાની સાસુ, મૂર્ખદત્તની મા.

સાહકી—રત્નમાળાની નણંદ, મૂર્ખદત્તની બહેન.

મન્નપૂર્ણિ—અનંથી જગતનું પોષણ કરનાર દેવી મહેશ્વરી.

દાનિત શ્રી. ભૂતિ, } —અષ્ટ મહાસિદ્ધિ
ધૃતિ વગેરે

સદ્ધર્મી, દયા, પ્રજ્ઞા, } વિષ્ણુ ભગવાનની વિભૂતિઓ.
અભિમા, કરુણા,
દુષ્ટિતા તથા
વગેરે

એ સિવાય—દેવો, દેવાનાગઓ, શાક્ય કુમારિકાઓ, બ્રાહ્મણો, શિષ્યો સમગ્ર, દાસ, દાસીઓ, માયાવી યશોધરા, વરાહ, સિંહ, દિવ્ય નાગ, વગેરે વગેરે.

ॐ

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ श्रीमद् वाघ स-गुरवे नमः ॥

जुद्धदेव नाटकनां गायनो.

देव,
देवांगना } --

मंगलाचरण.

ॐ आनंदधन, रसिक रमावर
परम प्रजाकर, करुणा सागर—ॐ.
अजर अमर, सत्यरायर सुभकर,
शान्ति सदा अपो, रस दाता;
ताप त्रिविध हर, धर्म धुरंधर—ॐ.
त्रिभुवन त्राता, विश्व विधाता,
जय पितु माता, गुणना ज्ञाता;
मंगलकर जय, जय विश्वेश्वर—ॐ.

देवांगना—

२

मंगलकार सृजनहार त्रि जगतना,
देव करवाअम वहार, वहेलावणजे किरतार विश्वमा.
करुणा अवतार सार, परम धर्म धारनार (२)
प्रभुतपाण दीन दयाण, शरणागण आणीवहाल (२)
रघुतार हंसाहार आ.....मंगलकार.

સખીઓ—

૩

ખોલ્યાં પુષ્પની પરાગ, મીઠી મ્હેકે—
 સાહેલી ! જાણે અમર તણે આનંદ લહેકે.
 પુષ્પી વૃક્ષવેલી દીસતી સોહામણી,
 એ...અહેની ચાલો હેતાળ એની છાંયડી;
 વિશ્વ વારિકામાં પ્રેમ પ્રેમ જહેકે—સાહેલી.
 મીઠું યૌવન પૂર આ, મીઠા સ્નેહ અમાપ;
 મીઠી કુસુમલ છાંયડી, મીઠા તરુ કલાપ.
 લલિત પુષ્પ શાં સોહાય. નિરખી નયણાં ફરી જાય;
 અંગ આનંદ ઉભરાય—વિશ્વ વારિકામાં.

યશોધરા—

૪

પુલની પાંખડી લ્યો પ્રાણ --પુલની.
 ગણી અંતરની ઓળખાણ—પુલની.

સ્વામ સલુણા અમ ધર આવ્યા, શાં કરીએ સન્માન;
 નાથ નગિના પરિમલ બીના, મન માન્યા મેદમાન—પુલની
 સખીઓ—ઝાઝું શું કહીએ સમજુને, સખી નયનનાખાણ;
 વિમળ કમળ આ સરવર જળનું, ભોગી અમર મુગ્ધાણ—પુલની.

૫

સરલા—વિપથી ભરેલા જગમાં, અમૃત બતાવો સાચું;
 જ્ઞાની પંડિત સહુને, વિનવીને યાચું--વિપથી.
 કોઈ કહે ચન્દ્ર પાસે, કોઈ કહે સ્વર્ગમાં છે,
 દેવો મથે દરિયા વાંસે, પાણી જોઈ પાછા નાસે;
 ભરુંસે બૂધ્યા છે સખળા, મને પણ એ લાગે કાચું—જ્ઞાની.
 અમીનો ઉછળતો સાગર, મુધાભર્યો રસ રતનાકર.
 અનુપમસ્વર્ગીય સાકર, મળે પ્રભુપદ રજ પાસે;
 પરીક્ષાને જો ઇચ્છો તો, પ્રેમી થઈ તપાસો સાચું—જ્ઞાની.

૬

ઉદ્ધયન—મંદ મંદ હસતી ઉભી, મનવસેલ કામિની;
 ભાસતી શયી સમાન, ચન્દ્ર વદની બામિની (૨) -મંદ મંદ.
 રાજપુત્રને નિવાસ પ્રકટ કરીને પ્રેમ આશ,
 સહજ આજ આવી પાસ, મનવસેલ કામિની (૨) મંદ મંદ.

૭

અસિત—પરોપકાર એ આત્મવિભૂતિ, સજ્જન મન ગણુતા ગણુતા;
 વિશ્વ સકળને કુટુંબ ગણીને, સૃષ્ટિમાં કરતા કરતા.
 નિશદિન પ્રત્યે જન હૃદયોને, ત્રિવિધ તાપ બાળે બાળે;
 સુધાકર સરખા શાન્ત મહાજન, નિજ વચને હારે હારે.
 વિશ્વ સકળનું ઉત્તમ ધર્મિજન, પ્રાણાને કરવું કરવું;
 જન સમુહના પ્રયજ્ઞ હિતાયે, ભલે પડે મરવું મરવું.

૮

દેવાંગના—દેવ ! દૈવી સન્માન, મોંઘા મૂલ્યના મેહમાન;
 અપિલ જગમાં, તવ માન પ્રસરાળે.
 કીર્તિવાસ વિશ્વઆખે સુહાળે છાળે (૨) --દેવ !
 શીળી છાયા જગ આખે છવાળે,
 દિવ્ય વાસનાના ગાન યુગે યુગે યાળે;
 નમીયે અર્ચુ પડી ધર્ણુ (૨) સકળ વર્ણુનો,
 તું શર્ણુ એક યાળે યાળે --દેવ !

૯

યશોધરા—પિયુ પિયુ પોહારતીરે, પપૈયા વધુ ઝુરે વનમાં;
 વિરહ અંગાર ઉઠે તનમાં, અતિશય બળી રહી મનમાં-પિયુ.

સખીઓ—ખીલતી આ કળી કુસુમની, ભોગી વિના કરમાય;
 ઝુલતી આ સલિત પાંખડી, ભોગી મધુકર સ્વામ-પિયુ.
 બાળા રસાળી અંતરે, આકુળ વ્યાકુળ થાય,
 નમ્ર નવોદા નૌતમ રમણી, રસિક નરવર સ્હાય.

યશોધરા—હંસણી દુઃખી થતીરે, કામળ માનસ ઉપવનમાં—પિયુ.

યશોધરા—

૧૦

સુખે હરશું ને દરશું આનંદે વિચરશું, એ સુખકર સલુણાની સંગ;
 રનેહે રમશું ને જમશું નિર્ગમશું આનંદદિન, રસ ભોગી કાન્તની ઉછરંગ.

ઉપવનની મીઠી મીઠી કુંજને નિકુંજમાં,

ગાળશું રસીલા દિન આનંદના પુંજમાં.

સખીઓ—પિયુ તરુવરની સંગ, પામી આનંદ પ્રસંગ (૨)

રસવેલી, અલખેલી, મદ્યેલી, વેલીનો,

નિશાદિન વધશે બહુ ઉમંગ-સુખે.

રાનમાળા તથા સખીઓ— ૧૧

તું છાની છાની નયન તલસાવે સખી શાને,

તું ધીમી ધીમી પ્રિયતમ પાસે અલી બને;

તું ધીમી, ધીમી (૨)—તું છાની.

રસકુંજની વિહારી, તું છે શાણી સુકુમારી,

વહેલી અધર સુધા જર્ઘ પાને, તું વહેલી, વહેલી (૨)

—તું છાની.

મીઠી દષ્ટિ મીલાવી, હાવબાવથી રીઝાવી,

રનેહે રસમાં બીજાવી સુખી શાને,

રસિકડી તું રસમાં (૨)—તું છાની.

૧૨

સિદ્ધાર્થ—અનુપમ ભેટ આપીશ બાળા ! ભવખંધ તુટે સહુ તારા-અનુપમ.
 પાઠશિ અમૃત જ્ઞાનનું, સંસાર તાપ બૂલાવશે;
 આશા અને તૃષ્ણા ભરેલા, વિષને તું વામશે.
 આપીશ અનુપમ આંખ તુજને, દિવ્ય ધામ ખતાવશે;

સરલા—જન્મેજન્મ ઝડપી તમારી, દેવ ! આ સરલા થશે-ભવખંધ.

૧૩

શેઠ—જેયો સાળો હાથપણનો ભંડાર, હાં હાં મોટો કર્યો વેપાર,
 બની હતી ચાલ્યો ભર ચૌટામાં, પુછ્યા બાવ બજાર હાં હાં (૨)
 કહે છે ખરીદી લાગ્યો ભાજી, છે સુંદરને વળી તાજી,
 ના તજે તોય પતરાજી, કરી અક્કલ તણી હરાજી;

હડકાલાલ—કરો મસ્કરી મલે પરાક્રમ, જે જે બીજી વાર (૨)-જેયો.
 મળ્યો દલાલ પૂરો પાજી, એણે બગાડી દીધી બાજી,
 હવે બુદ્ધિ ખતાવું ઝાઝી, જેથી બજાર ઉઠે ગાજી;
 ઠાણ પછી કહેનાર મને છે, ઘરમાં માખીમાર હાં હાં (૨)
 હુંશીયારીથી બની જવાના, મુનીમ હડકાલાલ હાં હાં (૨)-જેયો.

કુમારિકાઓ—

૧૪

શાણી સાહેલી ! હળીમળી ચાલો, મંગલ આનંદ આ...જે;
 નેહે નિહાળો કામ કુંવર એ, છખી સુંદર શી વિરા...જે.

૧ લી કુમારિકા—લોભાવીશ લાલને વહાલથકી,

૨ જી કુમારિકા—લલચાવીશ નયન કટાક્ષે સખી;

૩ જી કુમારિકા—હુંતો બાળા તરુણ સુકુમાર વળી,

૪ થી કુમારિકા—ઢાલા કેશરને હું કરતુરી બલી;
 સર્વે—ચિત્ત ચોર્યું એ રસ રાજે-મંગલ આનંદ.

૧૫

યશોધરા—મારી ક્યારીમાં મ્હેક મ્હેક મ્હેકા હો રાજ !

કાંઈ કુસુમ હ્યો, કુસુમ હ્યો.

મીઠા યૌવનના બોગી રસીલા હો રાજ !—કાંઈ કુસુમ-

પ્રીતે પધારો પ્રવાસી અમ પાગમાં,

પાચરી શું પ્રાણ અતિ અંતર સુહાગમાં;

એક દિન થાઓ મેહમાન, હો વિલાસીરાજ !—કાંઈ કુસુમ-

યશોધરા—

૧૬

મંજુલ મનોરમ ઢાલા, રમણીય રસિક રસાળા;

તવ કિર્કુંકરી ચઢને, પદરજ ગ્રહીને આનંદ લખને

રહેશે આ દીનબાળા.

સિદ્ધાર્થ—સુંદરી શિખામણ શાળા, સુદર સુકોમળ બાળા,

આવું અઘટિત મુખપર, નવધર મનહર;

તુ સુખ સરવર, આધીન છું હું તારા.

યશોધરા—શરણે મને પ્રિય ! લેશો.

સિદ્ધાર્થ—હૃદયેધરી થઈ રહેશો;

યશોધરા—શરણ રહીશ હું, દાસી બનીશ હું,

ઉદાસી તજીશ હું, પાસી ગણી હ્યો બાળા—મંજુલ-

અંક ૨ જો.

વિભૂતિ—

૧૭

માયાના બંધનમાં બંધાઈ, દયાનિધિ અમને શું ભૂલ્યા;
 પ્રીતિના પિંજરમાં પૂરાઈ, દયાનિધિ અમને શું ભૂલ્યા.
 શરણાગત વતસલ થઈ પ્રીતિ, છેક વિસારી મેલી;
 નથી અંજણયું કાંઈ આપતું, અમ અંતરના બેલી-દયાનિધિ.
 પરમ કૃપાનિધિ પ્રમાદ પરહરી, સાચું શરણ હવે આપો;
 વાર વાર વિનવતે કહીયે, બંધ અમારા કાપો-દયાનિધિ.

વિભૂતિ—

૧૮

તમે વહેલા (૨) વચને પગજો રાજ! વહેલા વચને પગજો;
 અમ વિનતિ અંતર ધરજો રાજ!-વહેલા.
 શિર છત્ર છો નાથ અમારા, દિલની પીડા હરજો રાજ!-વહેલા.
 ટળવળતાં અમ રંકહૃદયને, શશિસમ શીતલ કરજો રાજ!-વહેલા.
 વધુ શું કહીયે અંતર્યામી, તાપ ત્રિવિધ અમ હરજો રાજ!-વહેલા.

૧૯

યશોધરા—આવો પ્રીતે પૂરતું પા.....ય, પ્યારા પતિ;

સિદ્ધાર્થ—તવ સ્નેહ તણી પૂજા.....ય, સ્વીકારું સતી.

યશોધરા— દૈવી કુસુમે કાન્ત વધાવું;

અંતરના હિંડોળે ઝુલાવું;

પછી પધરાવું મન મંદિર ભગવા...ન, પ્યારા પતિ-તવ સ્નેહ.

સિદ્ધાર્થ—શાણી છો ગુલુની ખાણ!

યશોધરા—બહાલા તમ મીઠી વાણ;

પ્રીતે આપું સન્મા.....ન, પ્યારા પતિ-તવ સ્નેહ.

અસિત—

૨૦

પ્રકટે કેમ જીવનમાં વસંત (૨) પામે કેમ જીવન અનંત—પ્રકટે.

સેવે શોધી જો સાચા સંત, આણીને ઉપાધિ અંત;

નિલ પામે નૂતન વસંત—પ્રકટે.

યશોધરા—

૨૧

આનંદના ધામ શ્યામ, જીવન આરામ શ્યામ;

નિલ રહું સાથ પ્રિય મુગટ મણિ!

પ્રિય કર નરવર સંગ, સુખકર ગણી રહું,

સ્વર્ગ સુખો દિવ્ય મીઠાં, સ્વામી સંગ હું લહું;

આતુર અતિ છું કાન્ત દર્શન તણી.

સિદ્ધાર્થ—ભવરણુ વિશ્રામ પ્રાણુ! સ્વર્ગીય આનંદ લ્હાણુ;

નયનાલિરામ મીઠી સ્વર્ગ સુંદરી—આનંદના.

ચિર રહેા શાણી તારી મંગલ એ ભાવના,

યશોધરા—નિશ દિન હું ચાહું પ્રિય કાન્ત તણી સેવના;

નિલ રહું સાથ પ્રેમે કિર્કુરી જની—આનંદના.

૨૨

સસરો-શાણા પલ્લાના ચૂકાવો પૂરા નાણાં,

પ્રિમચંદ. ચતુરાં-બુઢી મરો લેતાં દીકરીનાં નાણાં.

સસરો-હાય નાણાં,

પ્રિમચંદ—ગાંધો પાણા.

દીકરીના લઘ દામ જગતમાં સુખીયા કેણુ કેવાણાં;

હરામ નાણાં સાથે મૂળના, નાણાં જય તણાણાં-હાય.

હુકડાલાલ--સસરાજી સુખેથી ભરજો, પટારામાં પાણા,

દીધી ના દીધી યાશે, ગવરાવો જઘ ગાણાં-હાય.

સસરો—હડકા સાથે હેત કરીને, ફળેતી કમાણી;

હડકાલાલ—ફેકટીયા હડકાને દેળે, ફાવે તેવા ફટાણાં—હાથ.

૨૩

રતનમાળા—મારે અંતર બગીચે ખીલી પ્રેમ કળી.

કરમાયે રસથી બીની, રસિયા રસમાળી વિના,

પાંખડી તલસે વિલસે, અમૃત મહેરામણુ વિના;

બહુ પરાગ ભરી, છે સુવાસ ભરી—મારે.

અમી ભરી કુંજ જેવા, શાણા છે રસથી બીના,

ભુરકી નાંખી ક્યાં નાસો, નાથ નગિના;

આવો આવો (૨) તલસાવો શાને વિલાસી બની—મારે.

ઉદયન—

૨૪

પ્રિય સરલા ક્યમ વિસરાયે,

રહી હૃદય વસી પ્રમદાએ—પ્રિય.

ચંપક કળી બલે હોય સુવાસિત, મધુકર નવ લોભાયે;

પ્રેમી વસ્તુને પ્રાણ અર્પતો, કેદી કમળમાં ધાયે—પ્રિય.

ચન્દ્ર બ્રાન્તિએ પ્રેમી ચક્રારી, અગ્નિ પ્રીતથી ખાયે;

એજ સનાતન રીત પ્રીતની, અન્યને શું સમજાયે—પ્રિય.

રતનમાળા—

૨૫

બૂલી હું તો બૂલી, બરુસે તારે બૂલી (૨)

ધૂતારા બૂલાવ્યું મારું બાન, તેં (૨)

ઉદયન—જુહું બોલી ગુમાવે શાને માન—હું તો,

રતનમાળા—મેં જાણ્યું મનમાન્યા સંગે, સફળ થશે સંસાર;

પ્રીત રીત નહિ પીછાણી, તું સમજ્યો નહિ,

ભગાર—હું તો.

સિદ્ધાંત—

૨૬

સાર આ સંસારમાં ન જોયો, મેં બહુ રીતે તપાસતાં-સાર આ.
 ધન ધરા સુતતાતની પ્રીતે, મોંઘા અવસરને મેં જોયો-મેં બહુ.
 મૃગજળ પીવા કામ ન આવે, વ્યર્થ ઇન્દ્રજળમાં હું મોહ્યો-મેં બહુ.
 પુણ્ય પરમાર્થનો માર્ગ ન શોધ્યો, જન્મને વૃથા મેં વગોળ્યો-મેં બહુ.

૨૭

પ્રેમચંદ—લાગ્યો મને સંયમનો રંગ ન્યારો,

છે ભવ તરવાનો આરો-લાગ્યો.

પાપ તાપને કલેશ બરેલો, જાય વૃથા જન્મારો,

ભર દરિયામાં નાવ ભાગશે, રહેશે દૂર કિનારો—લાગ્યો.

પતિતપાવન અધમોદ્ધારણુ, ભવજળ તારણુ હારો,

યમ ભયવારણુ પાપનિવારણુ, અરિહંત પ્રીતિ ધારો—લાગ્યો.

યશોધરા—

૨૮

તમને ઘટે નહિ આવું કાન્ત ! તમને ઘટે નહિ આવું;

આશ્રિતપર શું રીસાવું કાન્ત ! તમને ઘટે નહિ આવું.

માનસ સરના રાજહસ તમે, મુકતાફળના ભોગી;

કમળ કુસુમસમસેજ સુંવાળી, મૂકા થયા તમે યોગીકાન્ત !—તમને.

જે સરવર જળ પાન કર્યાં ત્યાં, કંટક કદી નવ ધરીયે;

સુખ દુઃખમાં નિશ્ચિન અનુસરતી કિંકરી ક્યમ પર-

હરીયે કાન્ત !—તમને.

ગોકળદાસ—

૨૯

નહિ ટકશે કદી હરામનું જર જરીયે.

જેના પ્રતાપથી આપણે, ઉજવળ થઈ ફરીયે;

તે અબદાતાનું અનિષ્ટ કરતાં કહે કમ હરીયે (૨)—નહિ.

મહાપાપ વિશ્વાસઘાત છે, તેથી બહુ ડરીયે;

ગુણ કરનારાના ગુણ માટે, મસ્તક દઈ મરીયે (૨)—નહિ.

ચીચી—પરમાર્થ પંથમાં સ્થાપો, હાં હાં રે (૨)

૩૦

ટળે જેથી ત્રિવિધતણા તાપો, હાં હાં રે (૨)

મને એજ માગ્યું તમે આપો માણ ! (૨)—હાં હાં રે

સંસારના લ્હાવા તો સહુએ આપે,

પણ જન્મ મરણતણા ફેરા કાપે;

સાચું હિત ક્યું જગમાં એ માળાપે,

સાધ્વી—(ચતુરાં) ટાળીશ તારા સંતાપો—હાં હાં રે.

સિદ્ધાંત—

૩૧

આહા ! આ શી રમ્ય લીલા શાન્ત આપે, અનહદ આનંદ વ્યાપે—આહા !

રાગની રક્ષિત પુરમાંહી, દુઃખી વિના દેખાય નહિ કાંઈ,

વક્ષલતા ઝુકી રહી શી આંહી પણ પક્ષી કલ્લોલ કરે જ્યાંહી;

અધ્યાનંદ તણુ જ્ઞાન થાયે આંહી, અંતરમાં જ્યોતિ જાગે—આહા !

૩૨

વામપંથી—તેરી બતલાદે હુશિયા...રી, કુછ મંત્ર મોહકા ડારી.

હોગા મેરા કામ સિદ્ધ અગ, તુંહે ચતુર સુખન;

મધુકરકા જ્યોં કમલમેં, હોતા હે પરવશ પ્રાનરે—તેરી.

તેરે તિરછે નેન બાનસે, હોગા વો લાચાર;

જ્યોં પારાધિ હરિચુકે, શર માર કરે બેબરરે—તેરી.

છબીલી—મેં મદમાતી હેલ છબીલી, હલબલસેં બરપૂર:

બલબલે કો પાડુ પલકમેં, ક્યા ઇન્કા મકહરરે—તેરી.

૩૩

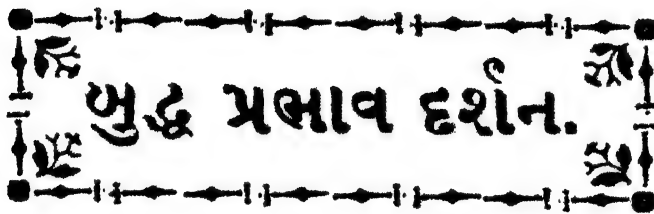
આર્વાક—

જગમાં લોહા, મારે ધોધા;

સમજ્યા વિના કરે મત ખોટા.

ફરી ફરી નહિ મળે માનવ આ અવતાર,
 ગાડી ઘોડામાં ફરવું, શા માટે જગથી ડરવું;
 પરંધન હરી હરીને, ખાસ્સાં પૂરાં ભરીને,
 કામ સુંદર પરીને, સાથે લઈ ફરીને;
 મળ કરી તે ખરી.

મરવા પછી કાંઈ નથી જોવું,
 દેવું કરી ખાવું પીવું, મસ્ત થઈને રહેવું—જગમાં.

અંક ત્રીજો.

૩૪

ચશોધરા—જ્ઞાલા વિણ જીવન થયું ખારું (૨)

કહે સખી ક્યાં જઈ કહું દુઃખ મારું—જ્ઞાલા.

સરલા—મળશે મનમોહન સજની, ટળશે પીડા અંતરની;

ચશોધરા—હવે જીવન લાગે અકારું—જ્ઞાલા.

ખોલ્યું ચાલ્યું માફ કરજો, નાથ રાખી દિલ દયા,

એકલી મૂકીને મુજને, આમ પ્રિયતમ ક્યાં ગયા;

ઓ નાથ રીસાયા શા સારું—જ્ઞાલા.

૩૫

અસિત—કાયા કાચ કુંપો તું તો ચેતરે, હિણ ભાગી હંસા !

અવિચળ પદ્મીને તું પેખરે, હિણ ભાગી હંસા—કાયા.

ઝાંઝવાના નીર સમજ આ, કાચી જીંદગાની તારી;
મમતા મૂકી દે ને તું કારીરે, હિલુ બાગી હંસા-કાયા.
જે દિનનાં છે ધરજર સધળાં, જે દિન અહિં રહેવાનું છે,
જે દિનનાં છે સગાં સંબંધી, જે દિન મુખ લેવાનું છે;
જે દિનનો છે પંખી મેળો, અંતે ઉડી જવાનું છે,
લોકો જોને દુનિયા કહે તે, એક મુસાફર ખાનું છે-કાયા.

૩૬

પશોધરા—દુઃખીને ડરાવે શાને, મરેલાને મારે શાને;
બળેલાને બાળે શાને, વૈરી વિધિ !
રીઝાવી સતાવે શાને, સતાવી રીખાવે શાને;
રીખાવી જીવાડે શાને, દયાના નિધિ.
શશિને કલંકા દીધાં, શુભાબો મનોહર કીધાં;
કીધાંભાં તો કાંટા દીધાં, દીનોના નિશાસા લીધા;
નિયંતા તેં આવી શાને, અનીતિ કીધી-દુઃખી.
ચંદનને કુસુમ ન દીધાં, સાગર જળ ખારાં કીધાં;
અમૃત કહી ઝેર દીધાં, જીવન અકારાં કીધાં;
રમણી હૃદયે આશા નિરાશા દીધી-દુઃખી.

૩૭

પશોધરા—કાષ કહેન્નેરે મનમોહનને, દિલ્લમોહનને;
હારે તમ વિલુ લીધી ફકારી.
ગળે કફનીને મૃગછાલા, અંગ વિભૂતિ લગાવીને,
શોધે વનને ગેખી ગુફાગે, અલખ ધ્વનિને જગાવીને-કાષ.
પંથી પિયુ અમને તજી ઉડી ગયા પરદેશ,
સંદેશ કે સાંધ નહિ, બાળ ન મળી લવલેશ-કાષ.

૩૮

સિદ્ધિઓ—રુમઝુમ ચાલી હાં (૨)

રુમઝુમ ચાલી, કર જાલી. ગુણશાલી દધ તાલી,
સહુ ચાલી હાં—રુમઝુમ.
મંદ મંદ શીતલ સમીરે, ડાલે તરુની લતાઓ;
નિર્મળ જળ ઝરણુ વહે, અનુપમ આનંદકારી,
ચાલી હાં—રુમઝુમ.

૩૯

સિદ્ધિઓ—છો રાજયોગી રહીયાળા, અમે જપીયે તમારી માળા.
શ્યામ રસાળા રંગેહે સ્વીકારો, અમ ઉરના સન્માન;
તમે મનમાન્યા મેહમાન (૨)—છો રાજ.

કાન્તિ—કાન્તિ દેવી હું જગે ગણાઉં, અનુપમ કાન્તિ શાન્તિ લાવું,
કલ્પવૃક્ષથી આપું અવિક હું, મ્હેં માઝ્યા વરદાન;
તમે મનમાન્યા મેહમાન—છો રાજ.

સિદ્ધાર્થ—આ મકાન્તિ મમ જગે પ્રસારી, માનવના દુઃખ સહુ સંહારી,
દિવ્ય જ્યોતિ જગમાં વિસ્તારી, સ્થાપું સુખનું સ્થાન;
અમારી એજ હૃદયની લ્હાણુ છો રાજ.

શ્રી—રિદ્ધિ સિદ્ધિ નિશાદિન દેનારી, ક્ષણમાં ઇચ્છિતને કરનારી,
ત્રિલોકમાં ફરનારી શ્રી હું, આપું અનુપમ જ્ઞાન;
તમે મનમાન્યા મેહમાન—છો રાજ.

સિદ્ધાર્થ—જગસેવા મમ લક્ષ્મી સાચી, જેથી રહું હું નિશાદિન રાચી,
એ વિણ સંપત્તિ સઘળી કાચી, અંતર ગણું પ્રમાણ;
અમારી એજ હૃદયની લ્હાણુ—છો રાજ.

અતિ ધૃતિ—અનુપમ અક્ષય વૈભવવાળી, ભૂતિધૃતિ નવ કામ્યે બાળી,
કુમરથી રહીયાળી આપુ, વખૂતિ હવે નિધાન;
તમે મનમાન્યા મેહમાન—છો રાજ.

સિદ્ધાન્ત—આત્મરતિને વિભૂતિ ગણતો, મન ચાહે ત્યાં નિશ્ચયિન કરતો,
પુણ્યપંથ સંચરતો દેવી! ત્યાગું બલે મમ પ્રાણ;

અમારી એજ હૃદયની લ્હાણુ-છો રાજ.

યશોધરા—

૪૦

પડતી હવે મુજને ખબર, તુંમાં, જણાયે હર્ષ નહિ;
આ જગતની જ'નનની, ચતુરાઈ તેં દીડી નહિ.
જ્યાં પ્રેમ મારો ઝગહજે, ત્યાં તેં દીધો બદલો ખરો;
ધરખારને છોડ્યા વિના, યુક્તિ કરી સુજી નહિ.

હવે તો જો જરા જાગી (૨)

ચોળી વિભૂતિ અંગ, બન્યો શું યોગી (૨)

સમાધિ જૂડી દે ત્યાગી (૨)—હવે તો.

વિલાસી મહેલના વાસી, તને આ શી લગન લાગી (૨)

મધુરાં પુષ્પને ત્યાગી, ગ્રહા કાંટા શું હીન બાગી (૨)—હવે.

ઉંડી આશ ધારીને, મેં તારો સંગ કીધો' તો; (૨)

બરુંસો દધ બૂલાવી ઓ! વિરાગી શું ગયો ત્યાગી (૨) હવે તો.

સરલા—

૪૧

જગકિર્તારે સ્નેહતણા બહુ અજળ ગોઠવ્યા રંગ;

સમજાયો કંઈ સાર હવે, મને મળતાં પ્રેમી પ્રસંગ.

પશુપક્ષી તરુવૃન્દ નિહાળું, વૃક્ષવેલી સંયોગજ બાળું,

હસતાં રમતાં વસતાં દંપતી, એકબીજાને સંગ;

સ્વર્ગીય સુખના લ્હાવા મળે છે, અરસપરસ ઉછરંગ-જગ૦

૪૨

રત્નમાળા—છે સ્ત્રીને સુંગાર જીવનહારમાં,

બીજા જૂઠા વહેવાર આ સંસારના;

સુખડનાર પામી પાર બરથારના,

સફળ કરતી સંસાર હૈયાહારના.

મૂર્ખહત્ત—તારા જેવી સતી ક્ષાણીએ જાણે, નાથના દોષને ગુણ પિછાણે
રત્નમાળા—ક્ષાણી સ્ત્રી તો પતિ પ્રભુ પ્રમાણે, એક બીજાને સાચા સંગી
 માને; ધન્ય છે અવતાર તે નરનારના—બીજા.

ઉદયન—

૪૩

પાછ મને પ્રેમની તે પ્યાલી,
 સરલા! વ્હાલી, પાછ મને પ્રેમની તે પ્યાલી.
 પ્રકૃષ્ઠ થયું મન મારું જોઈ રસીલી,
 ચિત્તહર ચતુરા મદ્યી ભરેલી સરલા વ્હાલી.—પાછ.
 અમીરસ પીવા પદ્મિની શોધ્યા દેશ અનેક;
 તારાસમ નિરખી નહિ, પ્યારી સરલા એક—પ્રકૃષ્ઠ થયું.

સરલા—મુજ માટે વન વન ભમ્યા, સંકટ સહ્યાં અનેક;
 પ્રેમાંશી ઉદયન પૂરા, ધન્ય તમારી ટેક.
 મન વશ મારું કર્યું, તે રસિક વિલાસી;
 જમર પ્રવસી, કનન વિલાસી—સરલા વ્હાલી.

૪૪

સર્વે—ધન્ય ધડી મંગલ કર આજે, આપ તણું દર્શન પામ્યા;
 જીવન અમારું સફળ થયું, અમે ત્રિવિધ તાપ રહેજે વામ્યા.

બુદ્ધ—ક્ષણિક શન્ય જગ દુઃખે ભરેલું, અતિ દુસ્તર છે તરવાને;
 વિજ્ઞાનતણા આધાર વિના, નથી માર્ગ બીજો ઉગરવાને;

યશોધરા—ગણી અંગના મને આપની, દેવ! દયા મુજપર કરશે;
 જગસેવાની છું અધિકારી, અરજી મમ અંતર ધરશે.

બુદ્ધ—ધર્મ સંગ લઈ આપણુ ખંતે, જગ સેવા અર્થે કરશું;
 હૃદય જીવોને ઉપદેશીજન, મન શીતલ નિર્મળ કરશું—ધન્ય.

સમાપ્ત.

ચં ખે લી ના

કુ લ ના

ખ હા ર

સેન્ટના

સેન્ટના

માત્ર ચાર જ દીપાંશમાં નાખે એટલે તમારી પાસે ચખેલીના ફુલનો એક તુરો હોય એવી સુગન્ધ ચાલુ આવ્યા કરશે પણ તેમાં ખાસ ધ્યાન ખેંચનાર એ જોશો કે જ્યારે ફુલનો તુરોતેની સુગન્ધ ખોઈ સાંજ પડતાં કરમાઈ જાય છે ત્યારે આ સેન્ટના માત્ર ચાર દીપાંજ ચાર દિવસ સુધી ચાલુ સુવાસ આપશે. અર્ધા આંડિસની કાચન છુચ વાળી સીસીના કપીઆ ખે અને એક દ્રામની સુંદર ટયુબના બાર આના.

એકલા આડત્યાઓ:--મોહની એજન્સી.

૩ શ્રીદા ખીલ્ડીંગ્સ, જુમામસ્જીદ, મુંબઈ. નં. ૨.

નાટકનાં ભાષણો તથા ગાયનો સહિત મોટાં પુસ્તકો.

મહાસતી અનસૂયા નાટક.

દરેક કામની સ્ત્રીઓને સદ્બોધ ગ્રહણ કરવા યોગ્ય,
નામદાર ગાયકવાડ સરકારના ઇજાવણી ખાતાએ લાયબ્રેરી
તથા ઈનામ માટે મંજૂર કરેલું (સચિત્ર) મૂલ્ય રૂ. સવા.

ભર્તૃહરિ નાટક (સચિત્ર) મૂલ્ય રૂ. સવા.

ચાંપરાજ, રાજસિંહ, રાણકદેવી, ત્રિયારાજ, ત્રિવિક્રમ,
ચંદ્રહાસ અને જગદેવનાટક.

પ્રત્યેકનું મૂલ્ય રૂપીઆ એક.

કેશર, કસ્તુરી, અંબર વગેરે દ્રશી વનસ્પતિની બનાવેલી

“રોયલ ટોનીક પીલ્સ.”

(રજીસ્ટર્ડ નં. ૧૮૦ વાળી)

દરેક પ્રકારની નબળાઈ દૂર કરી પુરુ-
ષાતન આપે છે, ભુખ વધારી અવયવોને
તાકાત આપી શરીરનું પોષણ કરે છે;
ઝેરલું જ નહિ પણ ફક્ત ત્રણ દિવસમાં
પોતાની અદ્ભુત શક્તિ આગેદુગ્ધ બતાવે
છે, વળી સ્ત્રીઓના અનિયામિત માસિક
રોગને અટકાવી ગર્ભસ્થાનને સુધારી
તનદુરસ્તી બદ્ધે છે.

નકલી માલથી સાવચેત રહેજો.

કીમત, ૩૦ ગોળીની બાટલીનો રૂ. ૧-૪-૦

ઐકથી ત્રણ બાટલીના ટપાલ ખર્ચના ત્રણ આના.

દરેક દવા વેચનાર પાસેથી મળશે.

ગોવિંદજી હામોદરની કંપની,

જથામંધ તથા છુટક દવા વેચનાર.

૩૦ શેખમેમણસ્ટ્રીટ, નં. ૩ સુતારચાલ-મુંબઈ.

જાહેર ખબર.

નીચેનાં પુસ્તકો મોરળી નાટક કંપનીનો જ્યાં મુકામ હોય
લાંથી, તથા મુંબઈમાં બુકસેલર એન. એમ. ત્રિપાઠીની કુંપની
તથા બુકસેલર વસનજી પરમાનંદ આહેવાળા ઠે. કાલ્યાદેવી રોડ
અને અમદાવાદમાં મહાદેવ રામચંદ્ર જાગૃષ્ટેની દુકાનેથી તથા
વડોદરામાં બુકસેલર મોહનલાલ મનસુખરામ ઠે. લહેરીપુર દર-
વાજા પાસેની દુકાનેથી રોકડી કીંમત મોકલી અગર વેલ્યુ
પેપલ પાર્સલથી મંગાવી લેવાં.

ભવદ્વરનાટક મોટું (સચિત્ર) ૧-૪-૦

સદર ગાયન... ૦-૨-૦

સતી અનસૂયા નાટક મોટું

(સચિત્ર)... ૧-૪-૦

સદર ગાયન... ૦-૨-૦

ચાંપરાજ નાટક મોટું... ૧-૦-૦

સદર ગાયન... ૦-૨-૦

રાજસિંહ નાટક મોટું... ૧-૦-૦

સદર ગાયન... ૦-૨-૦

રાણકદેવી નાટક મોટું... ૧-૦-૦

સદર ગાયન... ૦-૨-૦

ત્રિચારાજ નાટક મોટું... ૧-૦-૦

સદર ગાયન... ૦-૨-૦

ત્રિવિક્રમ નાટક મોટું... ૧-૦-૦

સદર ગાયન... ૦-૨-૦

જાહેરપરમાર નાટક મોટું ૧ ૦-૦

સદર ગાયન... ૦-૨-૦

ચંદ્રહાસ નાટક મોટું... ૧-૦-૦

સદર ગાયન... ૦-૨-૦

તુકન્યા સાવિત્રી ના. મોટું (છપાય છે)

સદર ગાયન... ૦-૨-૦

કંસવધ નાટકનાં ગાયન... ૦-૨-૦

વીરબાળા નાટકનાં ગાયન. ૦-૨-૦

દેવયાની નાટકનાં ગાયન. ૦-૨-૦

રાજતરંગ નાટકનાં ગાયન. ૦-૨-૦

ત્રિબુક્ક વિજયનાં ગાયન. ૦-૨-૦

સરસ્વતી નાટકનાં ગાયન ૦-૨-૦

રમાનજીત નાટકનાં ગાયન ૦-૨-૦

મદાલસા નાટકનાં ગાયન ૦-૨-૦

અંબરીષ નાટકનાં ગાયન ૦-૨-૦

બુદ્ધદેવ નાટકનાં ગાયન ૦-૨-૦

શૃંગીકૃષિ નાટકનાં ગાયન ૦-૨-૦

ભાવિપ્રાબલ્ય નાટકનાં ગા. ૦-૨-૦

મૂલજી આશારામ ઓઝા.

